Bestuur en medewerkers van Hospice Duin- en Bollenstreek wensen u een voorspoedig 2020

HOSPICE
DUIN- EN BOLLENSTREEK

Najaar 2019
NIEUWSBRIEF

Voorwoord

Afgelopen najaar bezocht ik in de Leidse Schouwburg een voorstelling van Remco Veldhuis met de titel "Een lang verhaal kort". Hierin geeft hij in 100 minuten een samenvatting van de complete bijbel, 1189 hoofdstukken, 31.000 verzen en 3 miljoen letters op 2000 pagina's. Een opmerkelijke prestatie met veel humor verteld maar ook met veel respect. Zo vertelt Remco het verhaal van Mozes en het volk door de woestijn. God die de zee splitste en de Israëlieten die droog overkwamen, met hooguit wat slib aan de sandalen. Daar kwam de naam slippers vandaan aldus Remco. Maar het volk was niet dankbaar maar morde. "De Grote Baas" werd zo kwaad, dat Hij de GPS uitschakelde. Gevolg: veertig jaar woestijn. En zo door en zo verder. Er bestaat zelfs een boekje met de complete tekst van de voorstelling.

Eén van de zaken die Remco was opgevallen, was de lengte van het Kerstverhaal. Maar anderhalve kolom, en dat tussen die maar liefst 2000 pagina's. Alsof het slechts een voetnoot was in die enorme bijbel. En dat terwijl het bij ons door velen als het belangrijkste Christelijke feest wordt gezien. Merkwaardig zo'n gebeurtenis, die relatief weinig ruimte en tijd in beslag neemt en waaraan we toch zoveel waarde ontlenen.
De keerzijde van de menselijke geboorte is het sterven. Ook een gebeurtenis die enerzijds in de tijd gezien relatief kort duurt, maar die anderzijds een enorme indruk achterlaat op alle betrokkenen. Een gebeurtenis waarvan we in ons hospice heel vaak getuige mogen zijn. Een gebeurtenis, waarbij alle betrokken vrijwilligers en medewerkers hun uiterste best doen om die vredig en waardig te laten verlopen. Al die inspanningen oogsten bewondering en grote waardering van familieleden en relaties van onze gasten.

Ons hospice bestaat inmiddels al meer dan tien jaar. Het is met veel inspanning en gedragen door de hele Bollenstreekgemeenschap tot stand gekomen. Die betrokkenheid ervaren we nog dagelijks. Meer dan 100 vrijwilligers en ruim 15 medewerkers uit de streek zetten zich met hart en ziel in om goede zorg en aandacht aan onze gasten te geven. Jaarlijks weten vele nieuwe vrijwilligers de weg naar ons hospice te vinden. We blijven met elkaar kritisch op wat we doen en spreken elkaar daar op aan. Ons kwaliteitssysteem is juist om die reden

ontwikkeld. Enquêtes onder vrijwilligers en familie leveren ons tips om telkens naar nieuwe wegen te zoeken. De vrijwilligersraad helpt mee na te denken en voorstellen te maken om het werk van de vrijwilligers veilig, aantrekkelijk en duidelijk te houden.

We zijn gezamenlijk een grote groep mensen die proberen een kort stukje van het menselijk bestaan zin en inhoud te geven. Een kort stukje, het einde, maar o zo belangrijk. Net zo belangrijk als dat andere korte stukje, de geboorte, het nieuwe leven, dat we vieren met Kerst.

Namens het bestuur en het management bedank ik jullie van harte voor al jullie inspanningen. Het is voor ons een grote eer deel uit te maken van de hospice gemeenschap. Graag wens ik jullie allemaal een hele fijne kerst en alle goeds voor het nieuwe jaar.

Jules de Vries
Voorzitter

Gast aan het woord

Door Carine Atzei

Als dit gesprek plaatsvindt, op 9 september, is mevrouw Corry Jonkman al vanaf 23 mei bij ons in het hospice. Zij is dus een gast die we al goed kennen: een lieve, gezellige vrouw die altijd als ze zich goed voelt aan tafel komt eten en die het prima kan vinden met de andere gasten. In deze periode heeft ze weinig verloop gezien van de gasten: het is heel bijzonder dat de meesten lang verblijven en sommigen zelfs òf naar huis terug gaan òf naar een verzorgingstehuis verhuizen.

Geboren in Vreeswijk

Corry Jonkman werd op 22 oktober 1952 geboren als Cornelia Edna Maria Driessen in Vreeswijk in de provincie Utrecht. Haar vader werkte als ambtenaar die zich bezighield met de kinderbijslag en haar moeder was huisvrouw, zoals gebruikelijk in die tijd. Ze had twee broers boven zich die één en twee jaar ouder waren dan zij. Na zes jaar kwam er nog een broertje bij, gebracht door de ooievaar zoals haar moeder zei. “Stuur die maar terug, ik wil een zusje”, was haar reactie, maar ja, dat ging natuurlijk niet. Het was een gezellig gezin waarin ze een fijne jeugd heeft gehad. Ze ging in Vreeswijk naar school, eerst de lagere school en daarna de huishoudschool. Toen ze op 16- jarige leeftijd van school kwam, ging ze werken in Bilthoven in Ziekenhuis Berg en Bosch. Eerst werkte ze in de huishouding en later in de keuken. Ze had net als alle meisjes een kamer bij de nonnen: een piepklein kamertje met het bed onder de wastafel, anders was er geen ruimte om zich te bewegen. Een hele overgang, maar ze heeft het er erg naar haar zin gehad want er was altijd aanspraak en ze kreeg ook meteen vriendinnen. Op haar 19e ging mevrouw met een vriendin op vakantie naar Texel en daar ontmoette ze een leuke jongen: Frans Jonkman uit Sassenheim. Frans kwam uit een gezin van twaalf kinderen, maar zowel zijn vader als zijn moeder zijn jong gestorven. Hij was nog minderjarig toen zijn moeder overleed en één van zijn broers hem en zijn jongere broertje in huis nam.

Toen Corry en Frans elkaar op Texel ontmoetten, was het meteen raak. Na de vakantie bleven ze elkaar zien: het ene weekend in Sassenheim, het andere bij haar thuis in Vreeswijk. Ze besloten zich te verloven en een jaar later trouwden ze. Ze gingen wonen in een flat in de Gladiolenstraat in Sassenheim. Al snel vond Corry werk in het kindertehuis Vincentius waar zij vijf jaar heeft gewerkt. Frans was stoffeerder, eerst in Sassenheim, later in Katwijk.

Bas en Rob

In 1980 werd Bas geboren, zes weken te vroeg. Corry en Frans waren net verhuisd naar hun koopwoning aan de Kleiburg. Een spannende tijd: een nieuw huis en een couveusekind, maar het is gelukkig allemaal goed gegaan. Drie jaar later werd Rob geboren. Alleen maar thuiszitten was niets voor Corry en al gauw vond ze werk in de bollen; zij zette bollen in potjes voor de verkoop. Dat deed ze één keer per week, meestal van één tot vijf, als de jongens bij een vriendje speelden. Op een gegeven moment zag ze een advertentie waarin personeel gevraagd werd in het verzorgingshuis St. Bernardus. Ze vroeg haar man Frans om de sollicitatiebrief te schrijven, want vond dat ze daar zelf niet zo goed in was. Corry werd aangenomen en heeft er 26 jaar met veel plezier gewerkt: acht jaar in de huishouding en achttien jaar in het restaurant.

Intussen gingen de jongens naar de lagere school. Bas deed daarna de Mavo op de Don Boscoschool in Sassenheim, de MBO Detailhandel in Leiderdorp en daarna nog een jaar HBO. Hij kwam tijdens een vakantiebaan bij een bollenexport bedrijf terecht en is uit die sector niet meer weggegaan. Rob heeft na de middelbare school een MBO handelsdiploma gehaald, maar is daarna een hele andere richting opgegaan en heeft een HBO sportmanagement opleiding afgerond. Hij werkt als projectleider bij de gemeente Teylingen, heeft een eigen bedrijf en is al geruime tijd actief in het trainerschap, momenteel bij VVSB 1 in Noordwijkerhout. Hij is getrouwd met Maaike en zij hebben twee jongens: Okke van tweeenhalf jaar en Sep van één, die we regelmatig zien als ze oma komen bezoeken. Okke weet al precies dat hij bij ons een glaasje limonade mag komen halen.

Weduwe geworden

Toen Corry nog in het restaurant werkte, deed ze dat vooral samen met haar vriendin Door. Ze werkte om de week op zaterdag, maar de laatste jaren moest ze minder uren gaan werken en was ze twee dagen in de week vrij, wat haar prima beviel. Intussen was Corry weduwe geworden: Frans was op 57- jarige leeftijd overleden aan alvleesklier kanker. Drie maanden nadat dat ontdekt was, is hij op de verjaardag van Bas overleden. Het ging allemaal erg snel en Corry werd dan ook vrij plotseling geconfronteerd met alle beslissingen die zij moest nemen: de kist, de kaarten, de wake, de mis…

mevrouw Jonkman

Gezelschapsmens

Corry Jonkman bleef werken tot ze bijna 65 was. Uiteindelijk had zij zoveel vakantiedagen over dat ze een aantal maanden voor haar pensioen kon stoppen met werken. Helaas werd zij ruim een jaar later ziek: ze bleek suikerziekte te hebben, kreeg veel last van haar buik en kon haar eten niet meer binnenhouden. Na een echo en een MRI-scan bleek dat ook zij kanker had. Daarna ging het snel: na drieenhalve week in het ziekenhuis kwam ze bij ons in het hospice. Ze heeft alles al voorbereid en met de jongens besproken: de mis, de kaarten en de muziek, zodat zij weten wat te doen als de tijd daar is. Corry Jonkman is heel blij dat ze bij ons terecht kon. Ze moest vooral wennen aan het bellen in het begin: iemand laten komen om haar te helpen viel haar zwaar, maar ze moest wel en is daar nu aan gewend. Ze vindt het heerlijk dat ze lang onder de hete douche mag blijven zitten en heeft het goed naar haar zin. Ze komt iedere dag aan tafel en probeert ook de andere gasten bij de gesprekken te betrekken. Dat ze een gezelschapsmens is, blijkt ook uit het feit dat iedere zaterdag haar vriendinnen op de borrel komen. Bij mooi weer zitten ze gezellig in de tuin met een hapje en een drankje. We hopen dat ze dat nog een flink aantal weken mag blijven doen.

Opnamegegevens
Tweede kwartaal 2019

Opnames	23
Man	12
Vrouw	11
Gemiddelde leeftijd	79 jaar
Overleden	18
Ontslag	2
Gemiddelde verblijfsduur	19,3 dagen
Komende van thuis	10
Komende uit ziekenhuis	13
Komende uit verpleeg-verzorgingshuis	0
Gemiddelde bedbezetting	76 %
Zorginzet VPTZ thuis	2 cliënten

Derde kwartaal 2019

Opnames	7
Man	3
Vrouw	4
Gemiddelde leeftijd	76,5 jaar
Overleden	4
Ontslag	3
Gemiddelde verblijfsduur	24,7 dagen
Komende van thuis	5
Komende uit ziekenhuis	1
Komende uit verpleeg-verzorgingshuis	1
Gemiddelde bedbezetting	90,8 %
Zorginzet VPTZ thuis	3 cliënten

Internationale dag van de Palliatieve Zorg

Door Evelien van Duin

Op 12 oktober, de Dag van de Palliatieve Zorg, werd dit jaar wederom een publieksbijeenkomst georganiseerd voor alle belangstellenden uit onze regio. Transmuralis organiseerde in de regio Zuid-Holland Noord op vier locaties bijeenkomsten. Wij hebben, samen met Marente thuiszorg en DSV de Vlietstede, het programma samengesteld voor de regio Rijn- Duin- en Bollenstreek. Met als doel een zo goed mogelijke palliatieve zorg voor iedereen in de regio.

Het thema was divers. Dokter Thecla van Dun, huisarts en consulent palliatieve zorg in ons hospice, sprak over de medische mogelijkheden en het belang van het aangaan van het gesprek over je eigen wensen rondom het levenseinde. En hoe belangrijk het is om deze wensen ook met de huisarts te bespreken. Er werd informatie gegeven over de mogelijkheden van thuiszorg in combinatie met de inzet van vrijwilligers. Twee wijkverpleegkundigen van Marente, Leon van Roon en Laura Hoyer, hebben vele vragen kunnen beantwoorden. De vragen waren zorginhoudelijk maar gingen ook over het inzetten van vrijwilligers (VPTZ) in de thuissituatie. Deze inzet kan zeer waardevol zijn om de mantelzorger te ontlasten zodat hij/zij het zorgen voor een ernstig zieke ook kan volhouden. Overigens is het ook mogelijk om vrijwilligers in te zetten in de terminale fase bij mensen die woonachtig zijn in een verpleeghuis of woonzorgcentrum. Het hospice zet in de Duin- en Bollenstreek de thuisvrijwilligers in. Wilt u daar gebruik van maken? Belt u dan voor meer informatie naar: 0252-227139.

(Geestelijke) zorg in de thuissituatie

Pieta Landweer sprak over de mogelijkheden van geestelijke of spirituele zorg in de thuissituatie. Dit jaar is er een subsidie vrijgemaakt voor het kunnen inzetten van geestelijke zorg in de thuissituatie in de terminale fase van het leven. Veel mensen zijn niet (meer) betrokken bij een kerk- of geloofsgemeenschap maar kunnen bij de afronden van het leven toch geconfronteerd worden met levensvragen. Geestelijke of spirituele zorg hoort bij het bieden van multidisciplinaire zorg waarbij zorgverleners met verschillende specialisaties betrokken zijn, in de laatste fase van het leven. Men kan nu terugvallen op begeleiding van een geestelijk verzorger die aan huis komt. Vraag uw wijkverpleegkundige naar de mogelijkheden of neem contact op met het hospice; wij kunnen u doorverwijzen. Zo'n veertig belangstellenden kwamen in de tuinzaal van De Bernardus bijeen. Al met al was het een boeiende en interactieve middag waarbij we onze kennis en ervaring hebben kunnen delen.

Een gesprek met kaderhuisarts palliatieve zorg Thecla van Dun

Door Willy Zuijderduijn

Thecla van Dun volgde in november 2017 haar collega Hans Bet op, als kaderhuisarts palliatieve zorg in het hospice Duin- en Bollenstreek. Daarnaast is zij huisarts in Warmond. Thecla groeide op in Bilthoven en doorliep daar de scholen. Haar studie geneeskunde volgde zij aan de VU in Amsterdam. Haar echtgenoot is jurist en er zijn twee mooie tienerdochters.

Na de studie geneeskunde heb je de huisartsen opleiding gedaan want je wilde huisarts worden. Waar heb je die opleiding gedaan?

"Aanvankelijk zou ik ervoor naar Enschede moeten, maar daar voelde ik niet veel voor. Gelukkig kon ik toch kiezen voor Leiden. De opleiding duurde drie jaar. Na mijn opleiding werkte ik in verschillende huisartspraktijken, tot er in Warmond een plek vrij kwam. Daar werk ik nu alweer elf jaar."

Daarna ben je de kaderopleiding palliatieve zorg gaan doen. Waar kwam die beslissing vandaan?

"Ik ben meer een pratende dokter dan een doende dokter. Ik begeleid daardoor ook veel patiënten met lastige problemen, met een psychiatrische achtergrond of anderszins. Wat mij fascineert is hoe je in die problematiek een rol kunt spelen, zonder zelf de 'held' te zijn. Daarom heb ik de kaderopleiding Palliatieve Zorg van twee jaar in het AMC en in Beekbergen gevolgd. Om meer voor patiënten te kunnen betekenen in dat laatste stuk. Naast de huisartsenpraktijk was dat best druk: tien keer twee dagen scholing met daarnaast veel huiswerk. Het is een brede opleiding met heel veel medische kennis. Ook wordt er veel aandacht besteed aan jouw rol bij overlijden, jouw eisen en het leren kennen van je normen en waarden. Wat ik vooral heb meegekregen is het 'Er Zijn' zonder de held te zijn. Ik vond het een boeiende opleiding. Jammer dat het voorbij is, al was het zwaar."

Ons hospice, hoe kwam dat bij jou in beeld?

"Collega Hans Bet vroeg mij of ik hem wilde opvolgen. Hij zou na 10 jaar stoppen met zijn werkzaamheden in het hospice."

Overviel hij je met die vraag?

"Ja, heel erg. Het was nog net voor de opleiding begon en hij vond dat ik die moest gaan volgen. Ik was nog wat zoekende wat

Thecia van Dun

ik wilde doen, nieuwe dingen leren naast de huisartspraktijk. Dus het paste wel."

Ben je tijdens de opleiding hier in huis geweest? De sfeer proeven? Zien en voelen?

"Ja, zeker. Tijdens mijn opleiding werd ik daarin ook door Hans Bet begeleid. Maar vooral ook door kaderhuisarts en consulent palliatieve zorg Carla Juffermans. Medisch-technisch gezien heb ik veel aan haar gehad, en nog steeds. Het hospice is een hele bijzondere plek: hier kunnen we 'Er Zijn' voor mensen. Meedenken mét mensen in plaats van voor mensen denken."

Kun je het goed combineren: de praktijk, het hospice en een gezin?

"Dat lukt omdat mijn dochters nu wat groter zijn en mijn ouders regelmatig in huis zijn. Ik werk drie dagen in de week als huisarts. Ook ben ik altijd bij het MDO (multi disciplinair overleg) in het hospice aanwezig. Op dit moment is het iets rustiger in het hospice omdat veel mensen hun eigen huisarts hebben meegenomen. Niet iedere huisarts kan of wil dat. Als het niet kan, dan nemen wij het over. Nu hebben we een periode met 'lange liggers'. Dat komt doordat de zorg volloopt. Mensen liggen daardoor te lang in het ziekenhuis. Als er dan nog iets bij komt, bijvoorbeeld een longontsteking, komen deze mensen sneller in een hospice terecht en dan knappen sommige mensen toch ook weer op. We moeten dat wel bewaken want doordat de zorg zo vol is komen mensen in sommige gevallen 'te makkelijk' hier. Soms ook te laat, dan is iemand maar heel kort hier en overlijdt snel. Om dat goed te kunnen beoordelen, is het intakegesprek erg belangrijk. Als iemand te lang in een hospice is, kan dat ook voor de patiënt niet goed zijn. Ik vind dat we steeds opnieuw moeten kijken of wij voor onze patiënt de beste zorg kunnen leveren. Als je weer aan het opknappen bent, gaat dat dan elders niet nog beter? Ik moet daar wel bijzeggen dat de levensverwachting niet altijd reëel is in te schatten. Het is soms moeilijk vast te stellen of iemand terminaal is en nog drie maanden te leven heeft."

Hoe ervaar je de samenwerking, met je collega's maar ook met de verpleegkundigen?

"Ik heb inderdaad vooral met de verpleegkundigen veel te maken. Zij zijn zo kundig. En ik vind dat je mensen moet laten doen waar ze goed in zijn en ze vertrouwen geven. Het is zoeken naar de balans: enerzijds ze heel veel zelf laten doen, maar anderzijds wil ik er wel altijd zijn als achterwacht. De verpleegkundigen kunnen mij altijd laagdrempelig bellen."

Geeft dit werk je voldoende voldoening? Of broeit er inmiddels al weer iets?

"Jazeker, het geeft mij heel veel voldoening maar… ik denk wel, wat kan ik nog meer doen? Ik wil me verder ontwikkelen in de palliatieve zorg, het is een verrijking van mijn vakgebied!"

Denk je dan aan de NVVE (Nederlandse Vereniging voor een Vrijwillig Levenseinde) of het Expertisecentrum Euthanasie?

"Ik vind het hele pakket van zorgen voor iemand boeiender dan alleen die ene vraag voor euthanasie. Ik denk liever wat kan ik nog meer doen, welke middelen heb ik nog om toch goed voor iemand te kunnen zorgen. Waar haalt iemand kracht vandaan en hoe kan ik daarbij helpen?"

Spreek je thuis ook over je werk?

"Thuis wordt er open over gepraat. Mijn kinderen zijn er wel mee bezig. Als ik bijvoorbeeld ga schouwen dan zeggen mijn dochters: 'Mam, zal ik vast een kaarsje aansteken?' En als ik thuis kom: 'Was het oké mam, is het goed gegaan?' Dat is wel ontzettend lief. Nu ze wat groter zijn kunnen ze hier goed mee omgaan."

Is er nog iets wat je opvalt in het hospice?

"Het meenemen van honden. Ik herinner mij een paar situaties waarbij de hond van de gast erbij was. Wat niet ongemerkt voorbij gaat hoor. Maar dat het allemaal kan! Dat blijft me wel bij."

Nieuw bestuurslid Wietske Veltman

Ik ben Wietske Veltman, 41 jaar oud. Ik woon in Oegstgeest met mijn man, mijn zoon van 13 en mijn dochter van 11. Ik ben opgegroeid in Noordwijkerhout, vlak achter de kinderboerderij. In mijn jeugd heb ik ervaren dat gezondheid en mee kunnen doen niet voor iedereen vanzelfsprekend is. Sinds 2015 werk ik in het sociale domein voor gemeenten in de Duin- en Bollenstreek. Ik heb gezien hoeveel mensen er in deze streek als vrijwilliger klaarstaan voor elkaar, hoeveel kracht er in deze samenleving zit. Het werken voor mensen die op hun kwetsbaarst zijn, ligt me na aan het hart, meer dan ik van tevoren had gedacht. Menselijke maat en zakelijkheid zijn beide nodig om goede zorg te kunnen bieden. Naast mijn werk, vind ik het goed iets te kunnen doen voor mijn eigen leefomgeving. Daarom vind ik het mooi dat ik nu bestuurslid ben van het hospice. Afgelopen week heeft Evelien mij rondgeleid. Ik ben zeer onder de indruk hoe met inzet van velen het hospice echt een fijne en liefdevolle plek is. Ik ga met veel plezier mijn steentje bijdragen.

Voor u gezien: The Children Act

Door Willy Zuijderduijn

Het thema van The Children Act is de juridische wereld van Fiona Maye versus Jehovah's Getuigen en de dilemma's waar mensen zichzelf of anderen voor plaatsen. In deze film wordt het dilemma gevisualiseerd door de ouders van een kind, Jehova's getuigen, die bloedtransfusies weigeren bij hun zoon waarbij de dood het gevolg zal zijn.

Fiona is een succesvolle rechter bij één van de belangrijkste rechtbanken van het Verenigd Koninkrijk: de High Court. Zij behartigt daar het familierecht en in veel gevallen het wel en wee van kinderen. Voor haar is de Children Act (Kinderwet) van groot belang. Een missie die Fiona Maye zeer serieus neemt en haar zeer gewaardeerd maakt bij haar vakgenoten. Totdat Fiona er achter komt dat een finaal oordeel in de rechtszaal niet altijd het finale oordeel in de echte wereld is.

De wereld van Fiona is er één van orde, die gedicteerd wordt door de wet als haar gids. Een wereld waar een verkeerde beslissing fataal kan zijn voor je gezag. Ook haar eigen wereld komt onder spanning te staan als Fiona in haar werk geconfronteerd wordt met een uiterst moeilijke zaak. De zeventienjarige Adam Henry heeft leukemie en kan alleen gered worden met een bloedtransfusie. Zijn ouders zijn echter Jehovah's Getuigen en keuren vanwege hun sektarische geloof bloedtransfusie af. Ook de jonge Adam hanteert die lijn, maar heeft nog net niet de leeftijd des onderscheid bereikt. Het ziekenhuis vecht voor zijn leven en heeft tegen de ouders een juridische procedure aangespannen. Bij het aanhoren van de argumenten concludeert Fiona dat Adam een buitengewoon intelligente jongen is en heeft ze moeite om tot een oordeel te komen. Tegen haar natuur (en die van haar professie in) maakt ze haar oordeel persoonlijk en besluit ze Adam op te zoeken in het ziekenhuis. Deze ontmoeting leidt voor Fiona tot een finaal oordeel.

Het oordeel van Fiona is niet het einde van het verhaal, maar de katalysator. De gevolgen van dit oordeel voor zowel Adam als Fiona domineren het verloop van de rechtsgang. Met een verloop en afloop die ook zij niet had voorzien en waarbij beiden uiteindelijk de verliezer zijn.

Het afscheid

Door Willy Zuijderduijn

In deze rubriek besteden we aandacht aan het afscheid. Verpleegkundigen en vrijwilligers in het hospice zijn vaak geroerd door de manier waarop gasten het leven los laten en familie hun naaste los laten. Bij de uitgeleide wordt in een gedicht stil gestaan bij de gast. Soms mogen en kunnen wij daar iets over schrijven. Soms lees ik een tekst die alles zegt.

We zwaaien mensen uit
zonder het vooraf te weten
en wat voelt als een komma
bleek uiteindelijk een punt

we zwaaien uit
zonder te weten
omdat je soms
niet weten kunt

Merel Morre

Vrijwilliger in Beeld

Door Diana Brussee

Dick Braam is sinds drie maanden kookvrijwilliger in ons hospice. Dick is 55 jaar, is getrouwd en heeft een tweeling van 17 jaar. Iedere dinsdagavond kookt Dick voor de gasten en blijft dan zelf ook gezellig eten. Tijdens de maaltijd wordt meteen het menu voor de volgende week besproken, zodat hij voor iedereen kan maken wat hij of zij lekker vindt. Het geeft Dick een goed gevoel om iets voor andere mensen te kunnen betekenen. Koken is één van zijn hobbies. Daarnaast houdt Dick van lezen en muziek. Hij heeft ambities om in de toekomst mogelijk nog meer met koken te gaan doen, wie weet zelfs een kookstudio. Tot het zover is kan hij in het hospice mooi oefenen.

Themabijeenkomst over delier

Door Carine Atzei

Op 5 november was er in de Bernardus een interessante en belangrijke thema avond. Het onderwerp delier en het daarbij horende moeilijke en onvoorspelbare gedrag werd uitgelegd door dr. Jacques Hoornweg, mede oprichter van ons hospice, die zich heeft lang geleden heeft gespecialiseerd in de palliatieve zorg. Jacques is als huisarts gepensioneerd maar nog betrokken bij Hospice Wassenaar in de rol van consulent palliatieve zorg. Sinds twee jaar is hij gelukkig ook weer terug in ons hospice als lid van het bestuur. Op een prettige en duidelijke manier wist hij, ondanks het moeilijke medische onderwerp, ons te vertellen wat de oorzaken van een delier kunnen zijn, wat wij als vrijwilligers, verpleegkundigen en artsen er aan kunnen doen en vooral ook hoe we kunnen proberen het te voorkomen. Heel belangrijk, omdat is vastgesteld dat in de terminale fase 13 tot 42 procent van de gasten bij opname in het hospice een delier hebben. In de laatste fase kan dat zelfs oplopen tot 88 procent.

Delier is een acute ontregeling van de hersenen, die zich uit in stoornissen in het denken, in het slaap-waakritme, in stemmingen en gevoel en ook in de psychomotoriek. Dat laatste blijkt uit extreme remming of juist opwinding en nachtelijke onrust. Vaak zie je dat de patiënten 'plukkerig' gedrag vertonen zoals plukken aan het beddengoed. Ook zijn de waarnemingen vaak verstoord. Dat kan zich uiten in het zien van dingen die niet overeenkomen met de werkelijkheid: de verpleegkundige is bijvoorbeeld een engel of, en dat is veel erger en angstaanjagend voor de patiënt, een spook. Hallucinaties zijn een veelvoorkomend verschijnsel: het zien van bijvoorbeeld olifanten of insecten in de kamer. Een ander verschijnsel is het hebben van wanen, waarbij iemand overtuigd is van dingen die niet op waarheid berusten. Vaak voorkomend is dat men denkt bestolen te zijn en het is dan onmogelijk de patiënt te laten begrijpen dat dit niet zo is.

Angstaanjagend

Bij opname in het hospice wordt veel aandacht besteed aan de medicijnen die de gasten innemen. Veel medicijnen kunnen een delier veroorzaken. De lijst is enorm en we weten nog lang niet alles; er wordt uitgebreid onderzoek naar gedaan. Een delier ontstaat doordat een lichamelijke aandoening aanleiding geeft tot een psychiatrisch ziektebeeld, een duidelijk voorbeeld hiervan is een kind dat bij hoge koorts kan gaan ijlen. Vaak zijn het de naasten die als eersten de gedragsverandering opmerken: zij kennen de patiënt per slot van rekening al lange tijd. De verpleegkundigen houden drie keer per dag de zogenaamde DOS score bij: een lijst van vragen die een indicatie kunnen geven of er een verandering in het gedrag van de gast optreedt. Ook de rol van de vrijwilligers is hierbij belangrijk; zij zien de mensen tijdens hun diensten meerdere malen en kunnen ook gedragsveranderingen vaststellen. Dat is belangrijk, want een delier is een angstaanjagend iets, ten eerste voor de gast in ons hospice, maar zeker ook voor de naasten. Er zal dus ook alles aan gedaan worden om een delier te voorkomen en te verminderen, vooral door te proberen om zonder het toedienen van medicijnen de situatie te verbeteren. Dit kan worden bereikt door het aanbieden van oriëntatiepunten zoals een klok, een kalender en foto's van geliefden. Ook een schone bril en een goed werkend gehoorapparaat helpen om de omgeving beter te kunnen waarnemen. Een rustige benadering is van groot belang en de naasten moeten goed geïnformeerd worden over de toestand van de gast, zodat zij daaraan kunnen meewerken. Het is goed te vermijden dat er teveel mensen op de kamer komen: rust is een heel belangrijke factor.

Annerieke de Vries

Het tweede gedeelte van de avond werd gevuld door Annerieke de Vries, schrijfster en leidinggevende aan 70 operatie assistenten in het Onze Lieve Vrouwe Gasthuis in Amsterdam. Zij heeft een boek geschreven over de laatste periode van het leven van haar moeder: 'Een voltooid leven'. Vanaf het slechtnieuwsgesprek waarin haar moeder te horen krijgt dat zij een ongeneeslijke tumor heeft, tot aan het einde beschrijft ze wat zij, haar twee zussen en haar moeder meemaken. Hoewel er in de familie altijd open is gesproken over euthanasie, besluit haar moeder dat zij tijd nodig heeft om het leven af te sluiten en toch voor levensverlengende therapie te kiezen. Annerieke vertelt prachtig over de diverse fasen die haar moeder en daarbij de drie dochters als haar mantelzorgers doormaken. Op een gegeven moment krijgt haar moeder een angstaanjagend delier in bijzijn van één van de dochters, die dat tot de dag van vandaag nog steeds niet verwerkt heeft. Zij wordt met spoed opgenomen in een hospice, waar er alles aan gedaan wordt om mevrouw zo comfortabel mogelijk te krijgen, wat niet eenvoudig is. Annerieke vertelt op een mooie en ontroerende manier over dit proces, waarbij in het kader van deze avond duidelijk naar voren komt hoe stressvol en angstaanjagend een delier voor alle betrokkenen is.

Een bijdrage leveren

Het mag duidelijk zijn dat dit een heel belangrijk thema was en dat wij er goed van doordrongen raakten hoe ingrijpend een delier kan zijn en hoe deze de laatste fase van het leven van de gasten bemoeilijkt. Wij hebben geleerd hoe wij als vrijwilligers een bijdrage kunnen leveren aan het voorkomen van een delier en de hulp die wij zowel de gast als zijn/haar naasten kunnen bieden. Ons doel is per slot van rekening de gasten een zo rustig en waardig mogelijk afscheid van het leven te bieden.

Giften en donaties

Naast de vaste donaties, hebben de Stichting Hospice en de Stichting Vrienden van het Hospice over het 2e en 3e kwartaal 2019 in totaal € 5.255,- aan giften ontvangen.

Het hospice wil graag ieder die een gift heeft gedaan persoonlijk bedanken. Maar uit een oogpunt van privacy vermeldt de bank op het rekeningafschrift alleen het bedrag en de naam van de gever. Meestal kunnen we het adres wel achterhalen, maar niet altijd. Ons verzoek aan u is dan ook of u bij het overmaken van een gift onder de opmerkingen uw adres wilt aangeven, zodat wij u kunnen bedanken.

Jaarverslag

Dit jaar is het jaarverslag alleen in een digitale versie verschenen. Voor diegenen die interesse hebben in de activiteiten van Hospice Duin- en Bollenstreek is het jaarverslag online te lezen via onze website:

www.hospiceduinenbollenstreek.nl

Na ruim tien jaar...

Door Willy Zuijderduijn

In de vorige nieuwsbrief schreef ik over het meubilair en de opknapbeurt daarvan na tien jaar intensief gebruik. Nu is het zover; het is gebeurd. Na diverse meubelstoffeerders te hebben gesproken, heel veel stalen bekeken te hebben en vooral de eisen die we stelden aan de vervangende bekleding besproken te hebben, kon de keuze gemaakt worden. De bank en stoelen in de zithoek van de huiskamer hebben een mooie uitstraling gekregen die past bij het andere meubilair.

In de gastenkamers zijn eveneens de banken en stoelen opnieuw bekleed. Vooral hier is gekeken naar de hygiëne en het onderhoud. Het meubilair heeft nu een rustige uitstraling, dat is wel belangrijk. Onze gasten mogen immers van alles meenemen wat zij graag om zich heen willen houden. Zo is het meubilair niet dominant aanwezig en kan de kamer meer een eigen sfeer krijgen.

De werving van vrijwilligers

Door Evelien van Duin

Vrijwilligers zijn onmisbaar in het hospice. Iedere dag wisselen tien vrijwilligers elkaar af, na een dienst van vier uur. Zij zijn de spil in ons hospice waardoor wij warme zorg en een veilige plek kunnen bieden aan onze gasten. De vrijwilligerszorg in ons huis wordt door gasten en hun naasten hoog gewaardeerd!

Helaas ziet het hospice de laatste jaren het aantal aanmeldingen om vrijwilliger te worden in het hospice afnemen. Daarnaast merken we ook dat de inzetbaarheid van de vrijwilligers minder wordt. Lukte het tot een paar jaar geleden nog voor een vrijwilliger om twee diensten per week te draaien, nu zien we dat dit verminderd is tot één dienst per week. Eigen werk, mantelzorg en zorg voor kleinkinderen zijn hier onder andere redenen voor. Dit vraagt van ons dat we actiever moeten gaan werven. Maar ja…hoe doe je dat? Op welke manier spreken we mensen aan en hoe bereiken we ze?

Op 2 augustus hebben we een brainstormsessie gehouden met vrijwilligers en coordinatoren waar hele mooie opmerkingen en tips uit zijn gekomen. Met die input is men aan de slag gegaan om een flyer te ontwerpen. Deze flyer zullen we gebruiken bij vrijwilligersmarkten en activiteiten die het hospice organiseert, verspreiden bij huisartsen, buurtverenigingen enzovoorts. En dit is dan nog maar de eerste stap. We zullen in de toekomst vaker van ons laten horen! Bent u na het lezen nieuwsgierig geworden of heeft u interesse om vrijwilliger te worden? Op onze website vindt u meer informatie. Bellen mag ook, naar 0252-227139.

v.l.n.r.: Zorgvrijwilligers Marja Hoogervorst, Len Cohen, Hans Hoogeveen (kok), Josje Penseel en Corien Greguss.

"Zij die wij liefhebben en verliezen, zijn niet meer waar zij waren maar zijn altijd waar wij zijn".

onbekend

De eindejaarsbijeenkomst

Door Willy Zuijderduijn

De Stichting Vrienden van het Hospice ondersteunt gasten, indien nodig, bij het betalen van de eigen bijdrage. Maar ook bedankt zij namens de gasten, hun naasten en hun vrienden alle medewerkers voor al hun aandacht en zorg aan de gasten gegeven. Dit doet zij een paar keer per jaar door bijvoorbeeld een barbecue, gekoppeld aan een ritje met de antieke stoomtrein langs het Valkenburgsemeer, te faciliteren waarbij het management de organisatie voor haar rekening neemt.
De eindejaarsbijeenkomst, ook wel de kerstborrel genoemd, is ook zo'n moment waarbij wij stilstaan bij al het goede werk dat verricht wordt, vooral door al die vrijwilligers die dit belangeloos doen. Dit jaar zal de bijeenkomst plaatsvinden op 19 december, wederom in "de Kleine Engel" in Lisse. En niemand gaat na deze gezellige avond, waarbij iedereen volop gelegenheid heeft om bij te praten met collega's die hij of zij lang niet allemaal regelmatig ziet omdat er zoveel verschillende diensten zijn, met lege handen huiswaarts. Aan iedereen wordt een kerstpakket uitgereikt. Zonder de inhoud te verklappen, wensen wij iedereen alvast een gezond nieuwjaar!

Vrienden van het Hospice

Het Hospice is grotendeels afhankelijk van sponsoring, giften en donaties. Ook U kunt ons steunen door lid te worden van de Stichting Vrienden van het Hospice. De minimale bijdrage is € 15,- per jaar. Mail uw aanmelding naar vrienden@hospiceduinenbollenstreek.nl of stuur onderstaande kaart in.

Vriendenkaart

Ja, ik meld mij aan als vriend van het Hospice.

Naam	Dhr. /Mevr. .....
Adres	.....
Postcode/Woonplaats	.....
Telefoonnummer	.....
E-mail	.....
Mijn jaarlijkse bijdrage is	€..... per jaar (minimaal € 15,-)
Datum	...-...-.... Handtekening .....

s.v.p. in een gefrankeerde envelop sturen aan: Stichting Vrienden Hospice Duin- en Bollenstreek
Hoofdstraat 51
2171 AR Sassenheim

Of mailen naar vrienden@hospiceduinenbollenstreek.nl. U kunt ons telefonisch bereiken op 0252-227139.

Colofon
Opmaak en druk: Drukkerij Flora Lisse
Redactie: Carine Atzei, Diana Brussee, Evelien van Duin, Lisette van der Lans, Willy Zuijderduijn
Eindredactie: Tot en Met producties Lisse

Drukkerij Flora en Tot en Met producties zijn sponsor van de nieuwsbrief van het Hospice Duin- en Bollenstreek.

Aan deze uitgave werkten mee: Dick Braam, Thecla van Dun, Corry Jonkman, Wietske Veltman.

Contactadres:
Hospice Duin- en Bollenstreek
Hoofdstraat 51
2171 AR Sassenheim
www.hospiceduinenbollenstreek.nl
@: info@hospiceduinenbollenstreek.nl
T: 0252 227139
F: 0252 225888

Stichting Vrienden
@: vrienden@hospiceduinenbollenstreek.nl
Bankrekening: NL81RABO 0131 2886 79
T: 0252 227139